

השר להגנת הסביבה

כ"א שבט, תשע"ח
6 פברואר, 2018

לכבוד

חה"כ יואב קיש

יושב ראש ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת

מכובדי שלום רב,

הנדון: טיטוט תקנות אוויר נקי (זיהום אוויר מכלי רכב) (תיקון – דירוג וסימון רכב מנועי), התשע"ח –

2018

1. מצורפת בזאת טיטוט התקנות שבנדון, לצורך קבלת אישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת להתקנתן.
2. איכות האוויר בישראל הינה אחד הגורמים החשובים לבריאות הציבור ולרווחתו. מחקרים מדעיים מראים כי חשיפה לזיהום אוויר גורמת באופן ישיר לעודף תחלואה ואף לתמותה מוקדמת. מנתוני ניטור מזהמים בארץ ובעולם עולה בברור כי זיהום אוויר מתחבורה הינו מקור הזיהום המשמעותי ביותר במרכזי הערים, בסמוך לריכוזי אוכלוסייה.
3. מנתונים שאסף המשרד להגנת הסביבה עולה כי בעוד שרכבים המונעים בדיזל אחראים רק על כ-20% מהנסועה היחסית בישראל, הם גורמים לכ-80% מפליטות החלקיקים מתחבורה. חלקיקים אלו חודרים לעומק דרכי הנשימה ואף למערכת הלב וכלי הדם וגורמים למגוון רחב של מחלות לב וריאה. בשנת 2013 הכריזה המועצה הבינלאומית לחקר הסרטן (International Agency for Research on Cancer) כי זיהום אוויר, בדגש על חלקיקים נשימים עדינים כאחד מרכיביו העיקריים, הינו מסרטן ודאי לאדם, שחשיפה אליו גורמת לסרטן ריאות.
4. בהתאם לכך, בחודשים האחרונים גיבש המשרד להגנת הסביבה תכנית מקיפה להפחתת זיהום האוויר מרכבי דיזל, אשר תוביל להפחתה של 30% בזיהום החלקיקי מכלי רכב. התכנית מורכבת משני חלקים עיקריים –
 - קביעת תקנות ובהן החובה להתקין מסנן חלקיקים בכלי רכב כבדים וישנים וכן הוראות לעניין סיווג וסימון של כלי רכב לפי רמת הזיהום הנגרמת מהם;
 - תכנית תמיכות כספיות רחבת היקף, שנועדה לסייע לבעלי הרכבים לעמוד בהוראות התקנות המוצעות ולעודד את המעבר ההדרגתי של שוק התחבורה לכלי רכב מזהמים פחות.

השר להגנת הסביבה

טיוטת התקנות

5. לפי טיוטת התקנות המצורפת, מוצע לתקן את תקנות אוויר נקי (זיהום אוויר מכלי רכב), התשע"ב-2012, ולקבוע בהן כאמור הסדרים נוספים לצמצום זיהום האוויר מרכבי דיזל, על-ידי קביעת חובה מדורגת להתקנת מסנני חלקיקים (DPF – Diesel Particulate Filter) ברכבי דיזל כבדים ישנים.
6. בנוסף, חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 קובע כי השר להגנת הסביבה, לאחר התייעצות עם שר התשתיות הלאומיות ועם שר התחבורה, יקבע כללים לדירוג וסימון רכב מנועי לסוגיו, בהתאם להשפעה הצפויה עקב השימוש בו על זיהום האוויר. יודגש כי מדובר בתקנות שיש חובה להתקין.
7. בהתאם לכך, מוצע לקבוע בטיטת התקנות שבנדון הוראות בעניין זה. בין היתר, מוצע לקבוע ארבע רמות של דירוג רכבים וחובת סימון של רכבים מהקטגוריה המזהמת ביותר, המוגדרת בטיטת התקנות כ"רכב מזהם". אציין כי הגדרת "רכב מזהם" תסייע גם בקביעת תמרוך לאזור מוגבל תנועה לרכב מזהם ("אזור אוויר נקי"), על-ידי משרד התחבורה, כפי שהוסכם בין שני המשרדים.

תכנית התמיכות

8. כאמור, בכוונת המשרד להפעיל תכנית תמיכות אשר תסייע לבעלי רכבים כבדים ישנים ומזהמים. בכוונת המשרד לסייע במימון כלל העלות (100%) של התקנת מסנן חלקיקים ברכבים ישנים כבדים, בכל אחד מהמקרים הבאים –
- (1) כאשר הרכב בבעלות אדם פרטי (ולא חברה או תאגיד);
- (2) כאשר הרכב בבעלות עסק, המחזיק בלא יותר משלושה כלי רכב, ואשר מחזור המכירות שלו לצורך דיווח למע"מ לשנת העבודה 2016 לא עלה על 1 מיליון ש"ח.
- בנוסף, לכל בעלי כלי הרכב הכבדים הישנים תינתן האפשרות לקבל מענק גריטה בעבור גריטת רכבם. גובה מענקי הגריטה ייקבע כשקלול של שווי הרכב והעלות החיצונית של הזיהום הנגרם מפעילות הרכב.
9. בנוסף לטיטת התקנות, מצורפים גם דברי הסבר מפורטים ודו"ח הערכת השפעות הרגולציה (RIA) שנערך לגבי התכנית.
10. לאחר שהתייעצתי כנדרש עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים, שר האנרגיה, שר הבריאות ושר הביטחון, אבקש לקבוע בהקדם דיון בעניין בוועדה בראשותך, לשם אישור התקנות שבנדון.

השר להגנת הסביבה

11. אציין כי שר הביטחון - אשר עלי להתייעץ עמו בקשר להוראות הנוגעות לרכב מבצעי ולמקורות פליטה ניידים, שפעילותם אינה בתחום האחריות של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים - אישר כי קוימה עמו חובת ההתייעצות האמורה, אך הוא מבקש כי יוסדרו החרגות מסוימות ויישום הדרגתי לגבי כלי רכב מסוימים של צה"ל, במהלך הדיונים בוועדה בראשותך. אני תקווה שעד למועד הדיון בוועדה, נגיע להסכמות גם בעניין זה.

בברכה,

חה"כ זאב אלקין
השר להגנת הסביבה
שר ירושלים ומורשת

העתקים:

מר ישראל דנציגר, מנכ"ל
עו"ד דלית דרור, היועצת המשפטית
גב' שולי נזר, סמנכ"לית בכירה לתעשיות ולרישוי עסקים
מר אמיר זלצברג, ראש אגף תחבורה
גב' חגית נובו, רכזת זיהום אוויר מתחבורה
מר אוהד קרני, מנהל תחום מדיניות רגולטורית
עו"ד נטע דרורי, עו"ד רן סלבצקי – הלשכה המשפטית, כאן.